

RDEČI PRAPOR

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

Izhaja v Ljubljani vsaki torek, četrtek in soboto.

Naročnina za avstro-ogrsko kraje za celo leto 14 K, za pol leta 7 K, za četrt leta 3.50 K, mesečno 1.20 K; za Nemčijo za pol leta 7.90, za četrt leta 4 K; za Ameriko za pol leta 9.50 K za četrt leta 4.80 K.

Posredna številka 10 v.

Reklamacije so poštnine preste. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. Ekopis se ne vrača, imenit. Enostopenjasti (širina 88 mm) za enkrat 10 vis., večkrat po dogovoru.

31. številka.

V Ljubljani, v torek, dne 13. aprila 1909.

Leto XII.

Prvi majnik je delavski praznik!

NASLOVA: Za dopise in rokopise za list: Uredništvo „Rdečega Prapora“, Ljubljana. — Za denarne pošiljatev, naročila na list, reklamacije, inserate i. t. d.: Upravništvo „Rdečega Prapora“, Ljubljana, Dunajska cesta številka 20.

Vabilo na naročbo.

Sodruge in prijatelje vabimo na novo naročbo, dosedanje naročnike pa, katerim je potekla naročnina koncem meseca marca, da jo zopet obnové. Pri tem naj se ozirajo na to, da je naročnina od 1. aprila t. l. naprej nekoliko povišana z ozirom na to, da

izhaja od 1. aprila naprej

„Rdeči Prapor“

trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto ter bo veljal:

Za Avstro-Ogrske dežele:

za celo leto 14.— kron

za pol leta 7.— „

za četrt leta 3.50 „

na mesec 1.20 „

Za Nemčijo:

za pol leta K 7.90

za četrt leta „ 4.—

Za Ameriko:

za pol leta K 9.50

za četrt leta „ 4.80

Obenem prosimo cenjene naročnike, naj priporočajo naš list svojim sodrugom, prijateljem in znanecem, naj ga zahtevajo po gostilnah in kavarnah, v katere zahajajo in naj nam pošljejo naslove takih znancev, ki bi ga naročili, če jim ga pošljemo na ogled.

Upravništvo „Rdečega Prapora“.

Krščanstvo in socializem.

Da je organizirani klerikalizem najhujši sovražnik socializma, je stara in znana reč. V svoji agitaciji rabi najrajši trditev, da je socializem sovražnik in uničevalec krščanstva. S to taktiko se posebno odlikujejo slovenski klerikalci. Ko so po zadnjih deželnozborskih volitvah dobili absolutno večino v kranjskem deželnem zboru, so izdali brošuro „Velik trenotek“, s katero so se bahali kakor s kakšnim prav posebnim duševnim plodom. V tej brošuri, ki se more smatrati za izraz klerikalnih nazorov, se tudi pretaka ta površna znanost, ki ne vidi v socializmu nič drugega kakor protikrščansko strujo in nima najmanjšega pojma o temeljih in razlogih socializma.

Spričo tega je zanimivo, slišati včasih klerikalca, ki se ne da kar brez upora zapeljati od svoje stranke in njene plitke „učenosti“, temveč se drzne nekoliko pogledati na dno. Nekoliko takih lastnost ima jezuit pater Seiler, ki je dne 16. marca pridigar v Marijini cerkvi v Stuttgartu in si je stavil vprašanje: Kakšne razmere so porodile socializem?

Na to vprašanje je pridigar odgovoril tako:

„Ali je to bilo sovrašтво do krščanstva? Prav gotovo: Nikakor ne! Najprej je bilo sovrašтво do kapitalizma. Njegov postanek ima sledeča znamenja

na sebi: Na mesto malega proizvajanja je prišlo po gospodarskem razvoju do proizvajanja v velikem. Na mesto izdelovanja za lastno potrebo je prišlo izdelovanje za svetovno trgovino; to pomeni izdelovanje blaga. Proizvajalna sredstva se nahajajo v rokah maloštevilnih posameznikov, množica delavstva so neposedujoči proletarci. V sedanjem gospodarskem redu je izprememba tega meznega suženstva nemogoča; rešitev je samo v popolni odstranitvi privatne lastnine, kar se tiče proizvajalnih sredstev. Država bodočnosti je velika gospodarska družba, v kateri so vsi v enaki meri deležni proizvajalnih sredstev, v kateri imajo vsi enako pravico do dela. Internacionalizem socializma gre paralelno z mednarodno velikostjo krščanstva.“

Kaj bi temu rekli naši domači klerikalni „sociologi“?

Pater Seiler je vsekakor bela vrana, kakršne se najdejo tuintam. Tak pa mora biti katoličan, če hoče biti pravičen socializmu in socialni demokraciji. Po Seilerjevem nauku je veren kristjan lahko socialni demokrat; naši klerikalci ne bodo nikdar priznali tega, ker jim ne gre za krščanstvo, ampak za moč politične klerikalne stranke. In vendar ima Seiler prav. Nikjer ni razloga, da ne bi kristjan mogel biti socialni demokrat. Vprašanje se popolnoma pravilno stavlja tako: „Ali je v sedanjih gospodarskih, odnosno družabnih razmerah mogoče, da bi se delavstvo rešilo, ali ne? Če bi bilo mogoče, bi bil socializem brez podlage in brez svrhe. Toda Seiler odgovarja povsem pravilno, da ni mogoče. Dokler so privatni kapitalisti lastniki proizvajalnih sredstev, jim je delavec izročen tako rekoč na milost in nemilost. Lastnik delavnih sredstev odločuje, če dobe delavci dela ali če ga ne dobe. Stroji se izpopolnjujejo in izboljšujejo, odkrivajo se nove sile, vsa tehnika napreduje, kapitalisti se je poslužujejo in kolikor morejo fizičnega ali pa duševnega dela nadomestiti z mehničnim, toliko odslove delavcev. Kapitalisti so gospodarji blaga, ki ga izdelujejo delavci, oni določajo cene blagu, ki ga morajo kupovati delavci. Kamor se delavec obrne, povsod je suženj, ker je kapitalist gospodar delavnega sredstva in vsled tega skoraj vsemogočen.“

Ali so te razmere za katoliškega delavca morda drugačne kakor za svobodomiselnega? In kje je v krščanstvu kakšen nauk ali kakšno načelo, iz katerega bi se dalo sklepati, da mora tako?

Ni ga nikjer. Torej ima tudi katoliški delavec brez obzira na svojo vero popolno pravico, bojevati se proti razmeram, ki ga zatirajo in bojevati se za razmere, v katerih bo svoboden. Take razmere pa uči samo socializem, za nje se bojuje samo socialna demokracija. Tudi za katoliškega delavca torej, če noče biti večer suženj, ni nič drugega, kakor socialna demokracija.

Če hoče verjeti vse, kar uči krščanstvo in katoličanstvo, če hoče hoditi v cerkev, k maši, k spovedi, k procesijam, je to vse njegova stvar. Nihče mu ne bo branil. Nič drugega se ne zahteva od njega, kakor da se za svoje delavske interese bojuje skupno z vsemi delavci in da priznava drugim enako duševno prostost, kakršno priznava drugi njemu.

To vse sledi iz Seilerjevih besed in Seiler, duhovnik in jezuit, menda ni manj katoličan kakor naši klerikalni petelini. Delavec, ki razmišlja, pa tudi ne more priti do drugih sklepov, naj je katoličan ali pa karkoli.

Tržaške novice.

Trst, 6. aprila.

st. Tri dni (tako vsaj se govori po Trstu) ni gospod dr. Slavik spal po končanih volitvah v zavarovalnico proti nezgodam. Bolela ga je glava. To sicer ni nič čudnega, če se pomisli na dejstvo, da se trudi pri vsakih volitvah v zavarovalnico že čez 15 dolgih let in ni še do danes dosegel nobenega uspeha. Še celo zagovarjati mora lastne nevspehe napram kranjskim klerikalcem. Mi prokleti socialisti smo zmagali s 3133 glasovi proti 2490, ki so jih imeli narodnjakarji. Vničilo se jim je 641 glasov iz vevske papirnice radi tega, ker je bila glasovnica nepravilna, toda tudi s temi glasovi bi bili narodnjaki ostali v manjšini napram nam.

Ampak nekaj so imeli korajžo pisati narodnjaki listi. Pisali so, da so socialisti v več obratih naredili nepravilnosti. Kje pa? Kdaj? Kako? Tega niso pisali, ker nam ničesar ne morejo dokazati in ker je resnica, da so združeni liberalni-klerikalni slovenski delodajalci oropali svoje uslužbence volilne pravice in odposlali glasovnice naravnost g. Lenarčiču v Ljubljano ali Slaviku v Trst, ne da bi se bilo v obratih pošteno in pravilno volilo. V Solkanu so tako storili pri dveh tvrdkah in na Kranjskem skoraj povsod.

Kaj pa ima delodajalec iskati pri delavski kuriji? Oropati delavca pravice, ki mu je zakonito zajamčena, je morda delo za narod?

Ali nista morda naša sodruga Bandelj v Podgori in Kmet v Idriji Slovenca vsaj tako kakor Jeriha in Gomišček? Ampak gospodom slov. delodajalcem je slovenstvo deseta briga; njim je vsem ležeče na tem, da imajo pri zavarovalnici take može, ki delajo in zastopajo koristi delodajalcev. V tem so klerikalci in liberalci edini; tudi nemški in italijanski delodajalci so jim sli na roko. Tako delajo ti gospodje za narod in k temu je pomagal tudi prečastiti gospod Evangelist Krek, ki se sicer neprenehoma baha, da je edini, pravi in resnični prijatelj delavstva. Hvala za tako prijateljstvo, g. pisec „Socializma“!

Gospod državni poslanec Rybač se je v zadnjem času temeljito blamiral. Trdil je po shodih, da so naši tržaški socialistični poslanci nasprotovali poddržavljenju slovenske šole. Sodrug Pittoni ga je temeljito zavrnil in je dokazal, da laže ali trosi okrog laži drugih ljudi. Pozival ga je tudi, naj se odda afera nepristranskemu sodišču, ki naj izreče objektivno svojo sodbo o postopanju soc.-dem. poslancev. Trdil je tudi Pittoni, da je Ribaf prekoračil vse meje lojalnosti, ki jo mora poslanec ohraniti tudi proti najhujšemu političnemu nasprotniku.

Rybač je na to odgovoril v „Edinosti“. Toda odgovor je bil jako klavern in obenem tudi nepošten. Trdil je sicer, da mu je tiste stvari povedal baron Beck, toda popolnoma je pozabil na nepristransko sodišče, na katerem mu je Pittoni

Ali ste že obnovili naročnino? Še ne!

Potem storite to takoj, da se vam list ne ustavi!

dal možnost dokazati njegove laži. Dr. Rybař najbrže dobro ve, da se je zlagal z hudobnim namenom proti Pittoniju in zato noče nepristranskega sodišča, ker se boji resnice tako, kakor se miška boji mačke.

Taki so vam narodnjakarji in proti takim političnim lažnjicem in trositeljem nedokazanih trditvev se moramo mi bojevati. Upamo, da ima laž kratke noge in da se v kratkem tudi v Trstu razmere temeljito izpremenijo.

Smešni so naši marodnjakarji od nog do glave. Neprenehoma agitirajo za narodno organizacijo in vabijo češkega Klofača in narodnjakarskega poslanca Buřivala v Trst. Poslednji je bil v nedeljo tu ter je imel shod, da ustanovi narodno strokovno društvo za slovenske železničarje. In glejte šmenta! Prav tisti dan je «Edinost» prinesla prevedeni članek iz socialno-demokratskega dnevnika «Pravo Lidu», ki izhaja v Pragi in je dostavila:

«Glejte, slovenski socialisti, kako so češki socialni demokratje narodni, vi pa ste tako mlačni za narodne stvari. Od vaših čeških sodrugov učite se, kako je treba postopati!»

Mi vprašamo: Čemu «Edinost» agitira za Klofača in za Buřivala, če so češki socialisti tako narodni. Čemu pa ne vabi rajše v Trst na shode Nemca in Soukupa ali Winterja kakor zloslule češke narodne pajace? Ubogi backi, ki sledijo tem Mandičem — so proketo vlečeni za nos.

Politični odsevi.

* **Bosenski mohamedanci** so na shodu v Sarajevu sklenili sledečo značilno resolucijo: «V soboto, dne 27. marca 1909 opoldne je izvedel Mehmed Nukić, delavec v Sarajevu, iz Jezuitske cerkve v Sarajevu maloletno in slaboumno deklico Pembo, služkinjo rodom iz Gračanice, katero je katoliško duhovstvo na dozdej še nepojasnjen način primamilo v cerkev z namenom, da jo spreobrne na katoliško vero. Mi Muslimani brez razlike političnih načel, do skrajnosti ogorčeni po že dosedanjih enakih nastopih katoliškega duhovstva proti Muslimanom v teh deželah, kjer je muslimanska maloletna in slaboumna deca padala kot žrtev nenasičnega fanatizma katoliškega duhovstva pod vodstvom nekega cesarskega tajnega svetnika dr. Stadlerja, kar najodločneje protestiramo proti tej sramoti kulturnega dvajsetega stoletja. — Mi Muslimani vsled takih nečloveških napadov na naše svetinje s strahom gledamo v svojo bodočnost, boječ se, kaki usodi bomo predali svoje milo potomstvo ter vsled tega zahtevamo od civilizirane Avstro-Ogrske, da nam da zadostne garancije, sklicujoč se na cesarske besede Njeg. Veličanstva. Prosimo obenem tudi našo javnost v imenu dvajsetega stoletja, da to nečloveškost dovoljno ožigosa.»

* **O sestanku cesarja Franja Josipa s kraljem Viktorjem Emanuelom** se govori v Italiji. V ondotnih vladnih krogih se širi vest, da se sestaneta v Benetkah. Cesar Fran Josip se pripelje v Benetke na svoji jahti «Miramar». Ni izključeno, da pride v Benetke istočasno tudi angleška kraljevska dvojica.

* **Angleški kralj Edvard** se bo vrnil ta teden iz Biarritza v Pariz, kjer počaka kraljico, s katero se potem odpelje v Genova. Sestanek z italijanskim kraljem bo v Neapolju. Sredi tega meseca pojdeja angleški kralj in kraljica na Krf, kjer bosta kakih 8 dni gosta cesarja Viljema.

* **Ruski službeni list «Rossija»** je objavil dolgo izjavo, ki odklanja vse trditve, da bi bila Nemčija žugala Rusiji v vojno, če ne prizna aneksije Bosne in Hercegovine. Nemčija da ni dejala nič drugega, kakor da bi morala Avstrija z orožjem nastopiti proti Srbiji, če ne bi srbska vlada dala zadovoljive izjave. Rusija je priznala aneksijo, ne da bi bila s tem zatajila svoje prvotno stališče in storila je to v interesu Srbije. Nemčija je obravnavala z Rusije popolnoma prijateljsko. — «Noveje Vremja» odgovarja na to izjavo in pravi, da lepe fraze ne morejo zatajiti dejstva, da je Nemčija stavila Rusiji ultimatum. Nedostojno je, če označuje ruski minister za zunanje zadeve nemško posredovanje tako, kakor da bi to bilo prijateljsko dejanje. Tudi drugo časopisje se izraža na podoben način. Splošno se zahteva, naj vlada objavi dopisovanje diplomacije od tistega časa, ko je Izvoljski obiskal evropske dvore pa do nastopa nemškega poslanika v Peterburgu. Časopisje hoče očitno prisiliti Izvoljskega, da odstopi.

* **Vseslovensko konferenco** mislijo maja meseca zopet sklicati v Peterburgu. Na dnevnem redu bi bila predvsem ustanovitev slovenske banke. Tako poroča praška «Union».

* **V angleški zbornici** so imeli zadnje dni ostro debato zaradi mornarice. Poslanec Lee je vložil predlog, da se izreče vladi graja, ker ne pazi dovolj na nemško oboroževanje. Državni tajnik Grey je obžaloval, da je opozicija prehitro vložila grajalni predlog. Popolnoma prav imata zbornica in prebivalstvo, da smatrata položaj za resen. Za Nemčijo obstoja zdaj nov mornariški načrt, po katerem dobi Nemčija, ko ga je izvedejo, 33 dreadnoughtov in postane nemška mornarica najmočnejša na svetu. Zato se mora izpopolniti angleška mornarica. Tak je položaj. Prizna, da bo morala Angleška graditi novo brodovje, da bo kos Nemčiji. Glede na diplomatsko obtevanje z Nemčijo upa, da bo mirno in prijateljsko. Naloga o izpopolnitvi naše mornarice so odvisne od nemških izdatkov za mornarico. Če zmanjša Nemčija svoje izdatke, jih bo znižala tudi Angleška. Z Nemčijo se moremo sporazumeti le tako, da se nam prizna pravica, da imamo močnejše brodove kot Nemčija. Kar pomenja za nas naša mornarica, to velja za Nemčijo njena armada. Če Nemčija pomnoži svoje brodovje, poviša svoj ugled, svoj diplomatski ugled, in svojo moč za ščitjenje svoje trgovine. Za nas pa pomenja naša mornarica življenje in smrt. Če se tako prekaša naša mornarica nemško, to ne vpliva na nedotakljivost in neodvisnost Nemčije, če je pa nemška mornarica močnejša kot naša in če Nemčija ohrani svojo armado na sedanji visini, sta pa v nevarnosti naša neodvisnost in naš obstoj. Ustmeno smo obveščeni, da Nemčija ne pospeši zgradbe svojega brodovja in da koncem leta 1912. ne bo imela 13 dreadnoughtov.

Društvene vesti.

§ **Predavanja v Pulju.** V ponedeljek in v torek zvečer je priredilo «Delavsko izobraževalno društvo» dvoje predavanj, in sicer prvi večer z ozirom na letošnjo stoletnico Darwinovega rojstva o Darwinizmu, v torek pa o predmetu «Socializem in individualna svoboda». Oba je večera je predaval sodr. Ethin Kristan, ki je svoje predmete v hrvatskem jeziku obdelal na zelo popularen način in je govoril tako ilustrativno, da je razumel tudi najpriprostejši delavec. Najboljši dokaz za to je bilo napeto zanimanje, s katerim so poslušalci sledili, kar je vredno posebnega vpeštevjanja, zlasti če se pomisli, da je prvi predmet tudi ob najpopularnejšem načinu predavanja težaven in da je drugi večer predavanje trajalo polni dve uri. «Delavsko izobraževalno društvo» je lahko ponosno na svoje vspehe, za katere je gotovo dobro znamenje, da po razmeroma kratkem obstanku s svojimi člani lahko govori o takih predmetih. Tudi v drugih smereh društvo lepo napreduje. V svoji knjižnici n. pr. šteje že več kakor 200 knjig in približno polovica je vedno med člani.

Umetnost in književnost.

: **Majski list** izda stranka tudi letos in sicer na 12 straneh in z ovitkom. List bo torej povečan, imel bo bogato vsebino ter bo skrbno urejen in ilustriran. Izšel bo zanesljivo do polovice aprila. Vse organizacije in sodruge opozarjamo na to izjavo in prosimo, naj naznanijo naročila čimprej «Delavski Tiskovni Družbi» v Ljubljani, Dunajska cesta 20. Noben sodrug bi ne smel ostati brez majskega lista.

Strokovni pregled.

— **Lesnim delavcem v Ljubljani** naznanja odbor skupine lesnih delavcev v Ljubljani, da se vrši v nedeljo, dne 18. aprila 1909 ob 9. uri dopoldan v salonu gostilne pri «Levu» shod s zelo važnim dnevnim redom. Pozivajo se vsi sodrugi, naj se polnoštevilno in zanesljivo udeleže tega zborovanja. Vabila jim bodo izročena po zaupnikih.

— **Rudarški štrajki.** Iz Prage se poroča: Na Maks-šahu v okraju Slavy, ki je last praške železarske družbe, je izbruhnil 5. aprila štrajk. Ta dan je na popoldanski siht prišlo mesto 318 le 35 rudarjev. Tudi na nočni in drugi dan na dopoldanski siht je prišlo le prav malo rudarjev. Mir se ne kali. V Rozdelovu pri Kladnu se je nato vršil shod rudarjev, ki se je pečal s stavko na Maks-šahu. Sklenilo se je pozvati ostale rudarje iz vseh šahov praške železarske družbe, da ustavijo delo. Vzrok: neprestano znižanje mezd. — Kmalu nato so premogarji Lavra-šaha; ki je last angleško-češke premogarske družbe, tudi ustavili delo. Daljši razvoj se z napetostjo pričakuje. Delavci so ogorčeni nad nečuvnim postopanjem premogarskih baronov!

— **Veliko izprtje tekstilnih delavcev na Šleskem.** Vsled stavke v Langenbielau na Šleskem bodo tekstilni kapitalisti odpustili vse delavce v Langenbielau, Peterswaldau in Reichenbachu. S tem hočejo zadati hudi udarec organizaciji predilniških delavcev, ker so ti v teh krajih izborno organizirani.

— **Izprtje mizarjev na Dunaju** še vedno traja. Po statistiki, ki jo je v zadnji številki lista «Der Holzarbeiter» izdala organizacija je izprlo 382 mojstrov 2654 pomočnikov. Kapitalistično časopisje trdi, da je izprtih 5099 pomočnikov, kar seveda ni res. Kam merijo težnje mizarjskih podjetnikov dunajskih, kaže dejstvo, da je zadnji zbor zadruge mizarjskih podjetnikov sklenil, da se uvede od 1. maja naprej deseturni delavnik! Mojstre in podjetnike podpira v boju proti pomočnikom osrednja zveza kapitalistov, ki je obljubila 100.000 kron podpore, če bo «združenje dunajskih mizarjskih mojstrov» tudi 100.000 kron med seboj nabralo. Veletržci z lesom so dali ta teden mojstrom 5000 kron kot vspeh subskripcije. Razvidno je iz tega, kako se vsi mučijo, da bi vgnali organizirane delavce v kozji rog. Da pri tem izdatno pomaga kapitalistom dunajski krščansko-socialni magistrat, se razume, kajti ta institucija je vedno proti delavcem...

— **Unija predilniških delavcev in delavk** predlaga občenemu zboru, ki se bo vršil v juniju, sledečo izpremembo prispevkov: I. razred naj znaša 62 vin., II. razred 52 vin., III. razred 42 vin., IV. razred 36 vin., V. razred 32 vin. in VI. razred 28 vin. To zvišanje naj se začne v avgustu 1909. — Pogrebna podpora naj bo po enoletnem članstvu 20 K, po dveletnem 40 K, po triletnem 60 K, po štiriletnem 80 K, po petletnem 100 K.

— **Pekovski pomočniki** v Sarajevu in v Spjetu stoje v mezdnem boju. Prosi se, da bi pekarski pomočniki ne potovali za delom v ta dva kraja. — V Roveretu se razvija prav zanimiv boj pekovskih pomočnikov in mojstrov. Pomočniki so podali zahteve po ureditvi mezde in delavnih razmer. Mestna občina v Roveretu pobira tzv. kruhno takso ter ima poleg tega lastno občinsko pekarijo, v kateri uslužbuje same indiferentne pomočnike. Mojstri zahtevajo sedaj kot pogoj za daljša pogajanja: odpravo kruhne takse, ki v resnici samo podražuje kruh. In tako je postalo vprašanje regulacije mezdnih razmer pekovskih pomočnikov v Roveretu vprašanje vsega prebivalstva, ki se bo tudi postavilo proti kruhni taksi, ki je pač nekaj specialno južno-tirolskega.

— **Kolektivna pogodba dunajskih slikarjev,** pleskarjev itd. se je zopet na dobo 4 let obnovila z nekoliko izpremenjenimi dodatki. Dnevno se dela le 8¼ ure. Plača za pomočnike, ki delajo že dve leti, odkar so se izučili, pa bo z 62 vin. od ure. Za one, pomočnike, ki še niso dve leti izučeni, po 54 vin. od ure. Pomožni delavci dobe 50 vin. od ure. Nadure od 6—7 zj. ter od 6—8 zvečer se plačujejo s 30% poviškom. Nočno delo od 8. ure zvečer do 6. ure zj. se plača s 100% poviškom. Akordno delo se odpravi. Prvi maj je prost dan.

Domače vesti.

— **Katoliško gledališče** hočejo klerikalci po sili dobiti v Ljubljani. Odkar imajo deželni odbor v svojih krempljih, delajo z vso močjo za tem ciljem. Ne le da so izsilili za svoje diletantovsko društvo pravico, da bo imelo gledališče za svoje šolarske predstave na razpolago; tudi gledališče samoposebi ima postati popolnoma klerikalno. V nedeljo teden je imelo nepotrebno «Kat. delavsko društvo» nekako nepotrebno zborovanje, na katerem se je rentalil mladi advokat dr. Pegan, po klerikalni milosti odbornik kranjske dežele, tako-le: «Gledališče ne sme služiti samo gospodi, mora tudi delavstvu (ampak to se ne pravi klerikalizmu! Op. ur.) Za to je že skrbel deželni odbor. Opozoriti moram danes na nekaj drugega, proti čemur moramo odločno protestirati. Včeraj se je igrala v slovenskem gledališču «Donna Juanita». Ob tej priliki je nastopila cela vrsta redovnikov in sicer tako, da so smešili redovniški stan. Gledališko ravnateljstvo je to dopustilo kakor tudi, da je neki igralec kot menih z debelim trebuhom čudno agiral, tako da je osobito med liberalnim občinstvom vzbujal čuden smeh. Najodločneje protestujemo, da bi se deželno gledališče izrabljalo za smešenje redovništva, ki je institucija naše cerkve.» — Vidi se jasno, kam merijo klerikalci. Leta in leta je Šuštersič rohnel proti gledališču; zdaj so klerikalci izpremenili taktiko in so za gledališče, seveda ne za kulturni zavod, ampak za klerikalno-agitacijski teater, klerikalen mora postati skozinskoz. Samo tako se morejo razumeti Peganove čenčarije. Zakaj njegovo razburjenje je narejeno in smešno. Ni ga stanu na svetu, ki bi ne prihajal s svojimi komičnimi stranmi na oder, pa je res preneumno, če se zahteva, da bi bila le za fratre izjema, ne glede na to, da nastopajo v oni opereti tisti romarji itak le kot preoblečeni vojaki. Toda Govekar se bo že spekoril, saj je njegovo gledališče itak na najboljši poti, da postane «katoliško». Gledali smo v protestantovski angleški grad prihajajočo katoliško punco kakor z namenjeno tendenco klečati in moliti; imeli smo «Znamenje križa», gledali smo «Brate sv. Bernarda», z «Razporoko» je bil gospod

Trseglav nad vse zadovoljen, pa bomo že se dobili «Mline pod zemljo» in «Sveto Genovefo». Simpatije med Govekarjem in klerikalci ne bodo ostale brez sadu.

— **O politični taktiki** je napisal dr. Krek članek za velikonočno številko «Slovenca», v katerem se bavi mimogrede z liberalno brošuro o kmečkem zavarovanju, glavno pa z razbijanjem shodov. V svojem članku priznava socialni demokraciji, da se — «izvemši par slučajev v Idriji» — dostojno vede. O tej stvari se ne bomo spuščali v polemiko, ker ne potrebujemo tujega priznavanja, kjer imamo svoje prepričanje. Socialno-demokratska stranka ve, da mora biti politika delo za bodočnost, da torej hipni uspeh, dosežen s posurovljenjem ljudstva, nič ne koristi. Vzgjati ljudstvo je najvažnejše, posebno na Slovenskem, kjer se mora gotovo priznati, da je vzgoja sploh, zlasti pa politična vzgoja strahovito zaostala. Zato nam tudi ne more biti vseeno, kako nastopajo naši nasprotniki med seboj, tudi kjer nismo sami prizadeti. Dr. Krek se pritožuje, da hočejo liberalci razbijati klerikalne shode in nekako napoveduje, da bodo klerikalci vračali take klofute na enak način. Če pride res zopet taka taktika do veljave, tedaj naj pokažejo cenjeni nasprotniki vsaj toliko odkritosrčnosti, da puste «narodnost» in «rodoljubje» pri miru. Zakaj zanašati divjaštvo med narod, je protiljudski barbarizem, pa naj pride odkoderkoli. Čudno je, da ne znajo liberalci in klerikalci nikdar rajti prave politične poti; ali se objemajo in poljubujejo, da se gledalcu gnusi, ali pa se bojujejo s poleni in pljunki. Da bi moral političen boj biti umstven, prepričevalen boj, to jim nikdar ne pride na misel.

— **Zepnilo je državno pravnštvo** brošuro Mirka Černiča «Slovenska visoka šola v Ljubljani.»

— **Modrijani pri «Slovencu»** si že davno sesajo novice iz prstov, ker bi na vsak način radi prišli na glas, da imajo «najbolje informirani slovenski list». Da morajo s to metodo ustreliti mnogo kozlov, je naravno. Tako n. pr. pripovedujejo najučenejši med njimi, ki si domišljajo, da so «katoški znanstveniki», da objavlja sodr. Etbin Kristan v «Delavskem Listu» neko svoje predavanje o «darvinizmu». Sodrug Kristan nam pa pravi, ne da bi hotel omalovažiti dotično razpravo, temveč ker si noče lastiti tujih zaslug, da tisto sploh ni njegovo predavanje. Klerikalcem morda ne gre v glavo, da je med socialnimi demokrati več ljudi, ki se zanimajo za naravoslovne predmete. Sicer je pa «Slovenec» navaden falzifikator, kadar gre za take reči. Tako se sklicuje na puljski «Omnibus», češ, da se v Pulju sodrugu Kristanu niso posrečili dokazi za darvinizem. Učeni «Slovenec» pač misli, ker je en član njegovega uredništva bral Wassmana, da so se njemu posrečili dokazi proti darvinizmu. Ampak «Omnibus» sploh ni pisal tega, kar trdi «Slovenec»; «Omnibus», ki gotovo ni socialističen, piše, da ima predavatelj jako dober način prikazovanja; njegovemu poročevalcu se je le zdelo, da je predmet previsok za poslušalce. To je seveda mislil zato, ker ne pozna socialno-demokratskih delavcev. A glavno je, da je «Omnibus» pisal vse kaj drugega nego trdi lažnjivi «Slovenec». Sicer pa: Če imajo klerikalci toliko časa za kritiko, naj bi jo rajši porabili doma in pazili n. pr., da ne bi dr. Drgan objavljaj v njihovem «znanstvenem» časniku takih kolobocij kakor v zadnji številki. «Katoška» znanost je presmešna reč, da bi se smela tako postavljati. Newtonove zakone bo Kocmur gotovo bolje tolmačil kakor pa Gostinčar ali pa dr. Benkovič.

— **S konja je padel** posestnik in gostilničar na Proseku Ivan Godina in se je ubil.

— **Delavca je obstrlel** v Domžalah tovarnar Josip Oberwalter. Pripoveduje se, da je vasoval pri nekem dekletu na Količevem in da je, ko je prišel iz hiše, srečal na cesti nekoga fanta po imenu Antona Jereba, ki je, bodisi da je bil ljubosumen ali iz kakšnega drugega razloga, nekaj zagodrnjal in udaril s peto ob tla. Na to je Oberwalter takoj potegnil samokres iz žepa in ustrelil. Zadel je Jereba in ga je nevarno ranil, tako da so ga morali prepeljati v Ljubljano v bolnišnico, kjer je drugi dan, v sredo umrl. Oberwalter je na prostem.

— **Preklical je brezpogojno** član tiskarske organizacije žaljive besede, ki jih je govoril v javnem lokalu ljubljanskem proti društvenemu načelniku. To naznanjamo javno na željo v vednost nekaterim organiziranim delavcem, ki so bili priče žalitvi.

Zadnje vesti.

Ogrska kriza. Budimpešta, 12. aprila. Vse kaže, da je demisijsa Wekerlejevega kabineta neizogibna; v vladnih krogih je znano, da krona ne odobrava nameravane delitve avstro-ogrške banke. Košut ima zdaj nalogo, pridobiti neodvisno stranko za nov program, ki ne bi obsegal

samostalne ogrske banke. Če pa stranka odkloni tak program, ali pa če se mu upro le Justhovi pristaši, odideta Košut in Apponyi v privatno življenje. — Baron Banffy agiura na vso moč za bančno ločitev ter izjavlja, da je izdajstvo, če se opusti bančno vprašanje. Ogrska mora leta 1911 dobiti samo-talno banko.

Ogrska in Bosna. Budimpešta, 12. aprila. Košutov list «Budapest» pravi, da mora neodvisna stranka ostati na krmlju ne le radi bančnega vprašanja, ampak tudi zato, ker hoče Avstrija napraviti iz Bosne tretjo državo.

Hrvatski sabor. Budimpešta, 12. aprila. «Pesti Naplo» naznanja, da bo hrvatski sabor, ki se, odkar je izvoljen, se konstituirati ni mogel, v najkrajšem času razpuščen.

Avstro-turška pogodba. Dunaj, 12. aprila. Včerajšnja vest, da je turški senat sklenil izpremembe v avstro-turški pogodbi, se dementira. Pogodba je sprejeta brez izpremembe.

Ogrski strankin zbor. Budimpešta, 12. aprila. Včeraj se je tukaj sešel redni zbor ogrske socialno-demokratske stranke. Udeležba je zelo velika. Zastopana je tudi avstrijska stranka. S Hrvatskega je prišel poslanec sodrug Korač.

Avstrijsko-srbsko pogajanje. Belgrad, 11. aprila. Srbska vlada je imenovala bivšega staroradikalnega finančnega ministra Pašića in nekdanjega mladoradikalnega trgovskega ministra Draškovića za delegata na pogajanjih z Avstro-Ogrsko zaradi trgovinske pogodbe. Pogajanje se začne po Veliki noči in vse kaže, da bo dolgo-trajno. Srbija zahteva pravico, uvažati v Avstrijo živo živino, kar pa Avstrija doslej brezpogojno odbija.

Srbsko-bolgarska zveza. Belgrad, 12. aprila. Vsled težav, ki jih dela Avstrija za trgovinsko pogodbo, se misli v vladnih krogih zopet prav resno, skleniti z Bolgarsko carinsko zvezo, vsled česar bi Srbija dobila prosto pot do morja in bi postala neodvisna od Avstrije.

Avstro-turška pogodba. Carigrad 11. aprila. Turški senat je po kratki debati odobril zapisnik o avstro-turški pogodbi glede na Bosno. Sklenil je samo nekaj malih izprememb, katere je sprejela tudi vlada. Proti pogodbi sta glasovala samo dva senatorja.

Sestanek Bülow-Tittoni. Benetke, 12. aprila. Včeraj dopoldne je prišel minister za zunanje zadeve Tittoni, ki ga spremlja njegov tajnik Livio Caetani, v Benetke ter je opoldne obiskal nemškega kanclerja Bülowa. Ob 1. uri popoldne je bil skupen zajtrk, popoldne sta oba ministra napravila izlet po morju, ponoči se je Tittoni vrnil v Rim. — «Tribuna» piše o sestanku: «Sestanek, ki ima popolnoma intimen značaj, je gotovo tudi dokaz za jako pristranske razmere, ki vežejo Nemčijo z Italijo; povod sestanku pa ni bil nikakor političen. Zato tudi nima namena, da bi rodil politične posledice. Trozveza ne potrebuje utrditve, tudi ni nihče mislil na to, da bi se predčasno obnovila.»

Črnogorsko razoroževanje. Cetinje, 12. aprila. Knjaz Nikita je izdal ukaz, da se odpokličejo in odpuste vojaki, ki so bili poslani na meje. **Stoljipin — odlikovan.** Peterburg, 12. aprila. Car je odlikoval ministrskega predsednika Stoljipina z redom belega orla ter mu je poslal pismo, v katerem pravi: «Vaše nadarjeno, ljubezni do domovine polno delovanje na čelu vlade uvažujem jaz kakor se spodobi, kakor Vam je tudi pridobilo splošno spostovanje. Da Vam izrazim svoje pristočno priznanje za neumorno, deželi prekoristno delovanje, Vam podeljujem red belega orla.» — Kakor znano, je med Stoljipinom in Izvoljskim nesoglasje zaradi zunanje politike.

Razpuščeno društvo. Praga, 10. aprila. Včeraj popoldne je praška policija razpustila socialno-demokratsko politično društvo «Spravedlnost» v Holešovicah-Bubnah ter konfiscirala društveno imetje. Za vzrok se navaja, da je društvo prekoračilo svoj delokrog, kar utemeljuje policije tako: Dne 21. marca je društvo imelo shod, na katerem je poslanec dr. Soukup govoril o razmerju med Avstrijo in Srbijo; po končanem referatu je predsednik društva, sodrug Josip Kousa ponovil, kar je govoril Soukup, ter je dejal, da bi v slučaju vojne na razvalinah države nastala revolucija. S shoda so se zaslišali klici: «Tako je! Življa revolucija!» Vsled tega — pravi policija — je društvo državi nevarno... Treba se je res prijeti za glavo ob takim pravnem razlaganju.

Črnogorski konflikt. Cetinje, 11. aprila. Mešana črnogorsko-avstrijska komisija, ki je imela preiskati obmejni dogodek pri Budvi, kjer so Črnogorci vjeli dva avstrijska vojaka in ju odpeljali na Cetinje, je dognala, da je avstrijska patrolja za 600 korakov prestopila črnogorsko mejo. Kraj je tam skalnat, brez potov in steza in je

lahko zbloditi. Ujeta vojaka sta izpuščena ter sta se vrnila k svojemu polku.

Umor na galaškem mostu. Carigrad, 11. aprila. Doslej ni nobenih dokazov, da bi bil glavni urednik lista «Serbesti», Hasan Femi (o čemer smo poročali v soboto) umorjen iz političnih razlogov in da bi bil morilec častnik. Misli se, da gre za osebno maščevanje. Sovražniki mladoturskega odbora pa vendar izkoriščajo umor proti Mladoturkom. Mladoturški odbor je poslal svojim podružnicam izjavo, da obžaluje dogodek.

Turški proračun. Carigrad, 11. aprila. Pri razpravi o proračunu je mnogo govornikov zahtevalo, naj se znižajo sultanova civilna lista, apanaze princev ter plače ministrov in visokih uradnikov. Veliki vezir je energično pobijal predlog, češ, da za manjše plače ni dobiti poštenih in zanesljivih vodilnih uradnikov. Obljubil je pa reorganizacijo uprave, vsled katere bi se znižalo število uradnikov za polovico. Po do'gi debati se je sprejela resolucija, ki daje vladi pravico, pobirati davke po proračunu; o plačah uradnikov pa ima sklepati seja, ki bo v sredo.

Košut priznava krizo. Budimpešta, 11. aprila. V velikonočni številki «Magyarország» objavlja Košut uvoden članek, v katerem trdi, da ima vlada veliko večino, končno pa pravi: «Vlada bo pa najbrže vendar demisionirala, pota koalicije se bodo razšla, ker naravno stanje madžarskega naroda ni sloga, ampak cepljenje...»

Brzjav na Francoskem. Pariz, 11. aprila. Vojni minister je ukazal, da se imajo vojaški telegrafisti učiti ravnati s Hughes- in Vandot-aparati. Meni se, da hočejo izuriti vojne telegrafiste za slučaj nove brzjavne stavke.

Krvav boj z detektivi. Praga, 11. aprila. Na velikonočno soboto so hoteli štirje detektivi v stanovanju neke Ane Brožovske na Zazkovo v Bořivojevi ulici, aretirati člana internacionalne roparske družbe, Jindriha Bočka. Komaj so detektivi vstopili v sobo in je njih vodja Binder zaklical: «V imenu zakona», je že Boček, ki je bil skrit za posteljo, odgovoril «Jaz ti dam zakon» ter je ustrelil iz Browningove pistole. Zadel je detektiva Hladika v usta. Ta je bežal k bližnjemu zdravniku, a 150 korakov pred njegovim stanovanjem se je zgrudil brez zavesti. V tem je trajal boj dalje. Boček je streljal z velikansko naglico. Detektivi so se vrgli nanj in so odgovarjali z revolverji. Zadel je Lukeša v spodnjo čeljust, Binderja smrtnevarno v trebuh, Petiletija je pa ubil s strelom v usta. Končno je bil Boček, ki je petkrat ranjen, premagan, zvezan in odpeljan na sodišče. Njegove rane so take, da zdravniki ne upajo, da ostane živ.

Dopisi.

Pulj. (Beda v Istri.) Dežela, ki je nekdanj Rimljanom služila za vrt in je bila na glasu zaradi svoje čudovite plodovitosti, je že davno postala domacija bede. Zlasti letos pa je ta žalostna prikazen dosegla vrhunec; revščina in pomanjkanje najpotrebnejšega je tako velika, da se človek kar zgraža. Če pa preiskujemo razloge tega strašnega položaja, moramo reči, da sta kriva glavno dva faktorja: Avstrijska vlada, ki se v svoji brezbriznosti ni zmečila za ubogo Istro, pa naše meščanske stranke, ki ne poznajo nič drugega kakor svoje nacionalne boje. Že leta in leta ne dela deželni zbor nič; deželni odbor pa ne kaže trohice zmisla za gospodarsko delo, temveč je ves čas deklamiral o italijanstvu in o «avita coltura», od katere pa ljudstvo ni dobilo žal tonko, kolikor je črnega za nohtom. Tako smo srečno prijadrili do nepopisne revščine in skoraj do gospodarskega bankrota. Imeli smo deželno-zborske volitve, a deželni zbor ni sklican. Vršla so se pogajanja med nacionalnimi strankami, ostala so pa brez uspeha. Pretekli teden pa je dr. Laginja objavil v «Omnibusu» odprto pismo deželnemu glavarju drju. Rizziju, v katerem priporoča, da naj se skličejo vsi izvoljeni poslanci na skupen dogovor, da se posvetujejo, kako odpmoči velikanski bedi istrskega ljudstva. Rizzi je sprejel poziv ter je za prihodnji teden sklical skupno sejo. Če bo iz te moke kaj kruha, je treba počakati. Mnogo upajmo nimamo, kar ne opazamo dovolj resne volje in ker se moramo spomniti na zadnja pogajanja, ki so se razbila brez uspeha. Veselilo bi nas, če bi nas presenetil rezultat.

Iz Idrije. Nasim klerikalcem na noben način ne gre v glavo, da so bili pri občinskih volitvah tako grozovito poraženi, da so izgubili vsako nado, priti po postem poti do občinske uprave. V nadi, da vsaj za nekaj časa obdrže gerentatvo, si je Osvaldova diplomacija izmislila, da je treba vložiti proti volitvi priziv. In res se je Osvald pritožil proti volitvi v I. in II. razredu, proti oni v III. razredu pa neki njegov maneluk, ki se pisati

Prva domača slov. pivovarna G. Auerjevih dedičev

v Ljubljani, Wolfove ulice št. 12 --

pod novim strokovnim vodstvom priporoča slavnehat občinstvu in spoštovanim gostilničarjem svoje novo varjeno, priznano izborno pivo v sodcih in steklenicah.

ne zna. Kako je Osvald utemeljil pritožbo, nam ni znano. Modri gerent Zazula je sam ekspediral priziv, boječ se, da bi kak občinski uradnik ne izdal klerikalnega nesramnega početja med svet. Preden se je to zgodilo, je Osvald dal kolportirati laž po mestu, da se mora pritožiti, ker ne ve, kateri Baebler je izvoljen, če oče ali sin? Da je to, perfidija, ki jo zna iztuhitati samo kaka katoliška glava, se razume, če povemo, da je na občinski deski zapisano med drugimi odborniki tudi ime Baebler Baltazar, sodni oficijal. Drugi Baebler Baltazar pa je profesor na mestni realki, ki po občinskem redu sploh ne more biti občinski odbornik in ni tudi niti eden volilec mislil nanj. V tretjem razredu pa menda ni bilo dosti volilnega časa. Če to ne presega vse meje poštenosti, ki je še mogoče v najzagrizenejšem klerikalcu, potem se vse neha. Gerent Zazula je sam določil čas volitve od 8. do 2. popoldne, volile pa se je celo do 1/2.6. zvečer. In da so klerikalci že zjutraj ob osmih zasedli volilno dvorano ter prišli do zadnjega vsi na volišče, to je tudi nam znano. Jasno je torej, da se hoče zavlačiti le vsled tega, da izvleče gerent čimveč občinskega denarja, ki je namenjen županu, v svoj žep. Radovedni smo, kaj bo storil okrajni glavar, ki je sam vodil volitve, sam sestavil zapisnik, ga prečital in opozarjal navzočo komisijo, v kateri so bili trije klerikalci, da naj se izrečejo, če ima kdo kaj pripomniti in če ni bilo vse v redu. Vsi trije so se izrekli, da nimajo nič dostavljati, zdaj pa rekurz. Smešno je res, da delajo in mislijo v Idriji vsi klerikalci, tudi najvplivnejši, le na komando enega popa. Klerikalci vedo, da ne bodo nič dosegli in če bi tudi oblasti razveljavile volitev, nimajo upanja na zmago. Ali oni hočejo s tem provocirati občinstvo, pa se reveži ne zavedajo, da je med našimi ljudmi toliko izobrazbe, da je malenkostna klerikalna stranka v Idriji nikdar ne bo privedla to tiste meje nepostavnosti, ki bi mogla škodovati vzgladu idrijskega prebivalstva. Ako pa bodo nove volitve, smo čisto zadovoljni, ker bomo še temeljitelje pomedli z Osvaldovo gardo.

Shodi.

Trst. V nedeljo, 4. t. m., je bil v Delavskem Domu zaupni shod, ki ga je priredila mestna organizacija jugoslovanske socialno-demokratske stranke. Sodrug Etbil Kristan je na tem shodu v obširnem, dve uri trajajočem govoru analiziral razloge političnih dogodkov, ki so v zadnjem času razburjali vse prebivalstvo in takorekoč v celi Evropi napeli nevarnost vojne do skrajnosti. Govornik je posegal nazaj do dobe berlinskega kongresa ter je v velikih potezah pojasnil vse važnejše dogodke, ki so vplivali na zadnjo epizodo. Z ostro kritiko je zadel nespretnost in nezmožnost avstrijske diplomacije. Posebno pozornost je zbudilo govornikovo mnenje o nalogah in o bodočnosti jugoslovanskih plemen in držav. Naglašal je, da je velikosrbsko stremljenje v zmislu nacionalistov v Srbiji in Črni gori utopistično in da združitev Jugoslovancev v taki državi ne more biti nič drugega kakor neploden stvar, ki samo škoduje, ker ovira delo, ki je lahko plodovito. Zgodovina se ne ponavlja, temveč stavlja vedno nove probleme in zahteva, da se rešujejo v novih razmerah. Govornik je mnenja, da Jugoslovani ne potrebujejo take utopistične države, ampak da mora imeti njihovo stremljenje drugačen značaj. Moderne države vstvarjajo gospodarske potrebe, ki pa imajo v sebi tudi tendenco, vzeti državam raznovrstne funkcije, ki jih opravljajo dandanes, pa jih prenesti na druge organizacije, med katerimi je ena organizacija narodov na podlagi svobode in avtonomije. Moderne gospodarske razmere vstvarjajo vedno večje enote; to ne velja samo za tvorniška podjetja, marveč tudi za razvoj držav. In tudi ta tendenca ima v sebi kal socializma. Jugoslovani potrebujejo narodno združitev, ki je bistveno neodvisna od državnih vprašanj, kateri pa je demokracija neizogiben pogoj: Srbom je le želeli, da bi prišli do pravega spoznanja v svojem in v našem interesu, ne da bi morali predrago plačati nauk. Govornik je obširno razjasnil tudi gospodarsko plat zadnje epizode in je pokazal, kako važno je, da se delavstvo vse bolj intenzivno zanima za politično življenje, da se politično organizira in da si pridobi tak upliv, da se ne bodo mogla najtehtnejša politična vprašanja, katerih posledice mora samo nositi, reševati brez njega. — Govornik je žel za svoje predavanje obilo pohvale in izrekla se je želja, da bi se prisedel o predmetu še en shod pred obilnejšim občinstvom. Naročilo se je političnemu odboru, da ukrene potrebno.

KAVARNA

„Unione“ v Trstu

se priporoča cenjenim sodrugom najtopleje. Na razpolago so vsi važni in slovenski italijanski in nemški listi. Vse pijače poceni. Napitnina je izključena.

52-4

Iskajatelj in odgovorni urednik Fran Bartl

Trgovina s papirjem

Ivan Vrečko

Ljubljana, Sv. Petra cesta 31
se toplo priporoča.

52-2

Modni salon

M. Sedej-Strnad

Ljubljana

13-2

Prešernove ulice št. 3 (v palači „Mestne hranilnice“)

priporoča cenjenim damam svojo bogato zalogo klobukov najnovejših fason in najfinejšega okusa.

BLUZE

v težki svili, volni in drugim modnim blagu, v krasnih modelih, najnovejša modna krila, kostume, dežne plašče, otročje oblekce, krstno opravo, prepdasnike, vsevrstno perilo in druga oblačila. Najfinejše otročje kapice, klobučke, plaščke, parliške modro, nogavice, rokavice, jopice in druge pletenine. — Fine zavratnice, naramnice, ovratnike, srajce in drugo perilo za gospode priporoča največja narodna konfekcija

M. Kristofič-Bučar

Stari trg 28 Ljubljana Stari trg 28

Zunanja naročila se izvršujejo takoj in ceno. Cene radi male režije brez konkurence. 52-21

10 zapovedi

za zdravje

lično tiskane, vposlje poštne prosto in zastonj lekarnar 24-15

Trnkóczy v Ljubljani.

Dobijo se tudi osebno v njegovi lekarni.

Zahtevajte po vseh gostilnah, kavarnah in brivnicah

„Rdeči Prapor“

Telefon št. 177

52-36

L. Tomažič

zaloga piva

v Spodnji Šiški pri Ljubljani.

Gosp. gostilničarjem in p. n. slavnemu občinstvu priporočam

zagrebaško in
:: češko pivo ::

Telefon št. 177

Telefon št. 177

Največja zaloga,

najboljša in najcenejša tvrdka za naročevanje ozir. nakupovanje!

Čopčev za pleskarje, sobne slikarje, zidarje, mizarje.

Lakov, pristnih angleških za vozove.

Emajlne prevlake, pristne, v posodicah po 1/4, 1/2, 1/2 in 1 kg. 104-35

Jantarjeve glazure za pode. Edino trpežno in najlepše mazilo za trde in mehke pode.

Voščila, štedilneža, brezbarvnega in barvastega za pode; najcenejša in najboljša.

Rapidola, pripravna za vsakovrstne prevlake.

Brunollna za barvanje naravnega lesa in pohištva.

Olje in mazilo za stroje, olje proti prahu.

Ustanovljeno 1. 1832.

Adolf Hauptmann v Ljubljani

Ustanovljeno 1. 1832.

I. kranjska tovarna oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega kleja.

Maščobo za usnje.

Oljnatih barv, priznana najboljših.

Oljnatih barv v tubah, g. dr. Schönfelda.

Firneža, prirejenega iz lanenega olja, kranjskega.

Steklarskega kleja, pristnega, zajamčeno trpežnega.

Gipsa, alabasterskega in štukaturnega.

Karbollneja, najboljšega.

Fasadnih barv za apno.

Barv, suhih, kemičnih, prstenih in rudninskih.

Kleja za mizarje in sobne slikarje.

Vzorcev za slikarje, najnovejših.

Stanje hran. vlog: nad 34 milijonov kron. Rezerv. zaklad: nad 900.000 kron

Mestna hranilnica ljubljanska

v lastni hiši, Prešernove ulice 3, poprej na Mestnem trgu zraven rotovža, sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure popoldne in od 3. do 4. ure popoldne, jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem. Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev. 26-9

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice.

Posoja se na zemljišča po 4 1/2%, na menice in na vrednostne listine pa po 5%, na leto.

Tiska Iv. Fr. Lampret v Kranju.